

Νίκος Αναστασάτος

Σχολείο και Περιβάλλον

από τη θεωρία στην πράξη

Σειρά ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ

Επιμέλεια Σειράς:
Γιώτα Ξανθάκου, Franz Mönks, Μαρία Καίλα

Ατραπός

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΕΙΡΑΣ	11
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	15
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	19

ΜΕΡΟΣ Α΄: Η ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Π.Ε)

1.1 Οριοθέτηση της έννοιας Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (Π.Ε.)	31
1.2 Σύντομη επισκόπηση της ιστορίας της Π.Ε.	33
1.3 Περιεχόμενο του όρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευση	34
1.4 Θεματολογία της Π.Ε.	36
1.5 Σκοποί της Π.Ε.	37
1.6 Στόχοι της Π.Ε.	38
1.7 Αρχές της Π.Ε.	39
1.8 Αντιφάσεις και διλήμματα των σκοπών και στόχων της Π.Ε.	39
1.9 Διεπιστημονικότητα ή διαεπιστημονικότητα;	40
1.10 Σχολική διαδικασία και Π.Ε.	42
1.11 Περιβάλλον και Π.Ε.	43
1.12 Περιβαλλοντικό πρόβλημα και Π.Ε.	44
1.13 Κριτήρια ενός προγράμματος Π.Ε.	45
1.14 Ενσωμάτωση της Π.Ε. στα εκπαιδευτικά προγράμματα	46
1.15 Ηθική και Π.Ε.	47
1.16 Η Π.Ε στην Ελλάδα	47
1.17 «Ερευνώ το Φυσικό Κόσμο» της Ε΄ και της ΣΤ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου και η Π.Ε.	50
1.18 Θεματολογία των προγραμμάτων Π.Ε. στην Ελλάδα	52
1.19 Μέθοδοι διδασκαλίας και Π.Ε.	53
1.20 Π.Ε. και εκπαιδευτικές θεωρίες της οικολογικής συνείδησης	57
1.21 Εκπαιδευτικός και Π.Ε.	60
1.22 Εννοιολόγηση βασικών όρων	61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

2.1 Εισαγωγή	71
2.2 Φαινόμενο του θερμοκηπίου	71
2.3 Όξινη βροχή	73
2.4 Τρύπα του όζοντος	75
2.5 Απορρίμματα	76

2.6	Υδάτινοι πόροι	78
2.7	Υγρότοποι	80
2.8	Δάση	81
2.9	Βιολογική ποικιλότητα	83
2.10	Αγροχημικά	85
2.11	Απερήμωση	87
2.12	Πηγές ενέργειας	89
2.13	Θαλάσσια ρύπανση	90
2.14	Το σύνδρομο του άρρωστου κτιρίου	92
2.15	Ηχορύπανση	94
2.16	Κατανάλωση-Διατροφή	96
2.17	Τουρισμός και περιβάλλον	97
2.18	Αυτοκίνητο και περιβάλλον	99

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: Π.Ε. ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ

3.1	Εισαγωγή	107
3.2	Η πορεία της έρευνας στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	107
3.3	Περιβαλλοντικές γνώσεις	108
3.3.1	Περιβαλλοντική γνώση και περιβαλλοντική δράση	108
3.3.2	Διαφορετικότητα της περιβαλλοντικής γνώσης	110
3.3.3	Δημογραφικοί παράγοντες και περιβαλλοντικές γνώσεις	111
3.3.4	Περιβαλλοντικές γνώσεις και πηγές πληροφόρησης	114
3.3.5	Περιβαλλοντικές γνώσεις, κλασικές μέθοδοι διδασκαλίας και μελέτες πεδίου	115
3.3.6	Παιδαγωγικές παρεμβάσεις και περιβαλλοντική δράση	116
3.4	Περιβαλλοντικές στάσεις	117
3.4.1	Προσδιορισμός της έννοιας στάση στην Π.Ε.	117
3.4.2	Διαδικασία διαμόρφωσης και μεταβολής των περιβαλλοντικών στάσεων ..	118
3.4.3	Δημογραφικοί παράγοντες και περιβαλλοντικές στάσεις	120
3.4.4	Συμμετοχή σε περιβαλλοντικές ομάδες, εθνικότητα και περιβαλλοντικές στάσεις	122
3.4.5	Παιδαγωγικές παρεμβάσεις, στάσεις και πεποιθήσεις	123
3.5	Συσχέτιση περιβαλλοντικών γνώσεων και στάσεων	124

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1	Εισαγωγή	135
4.2	Προβληματική της έρευνας	135
4.3	Σκοπός και στόχοι της έρευνας	136
4.4	Σημασία και πρωτοτυπία της έρευνας	136
4.5	Ερευνητικές στρατηγικές	137

4.5.1 Μελέτη Περίπτωσης	137
4.5.2 Εθνογραφία και Π.Ε.	139
4.5.3 Έρευνα-δράση	142
4.5.4 Πειραματική Έρευνα	145
4.6 Ερευνητικά ερωτήματα	147
4.7 Μέσα συλλογής δεδομένων	148
4.7.1 Περιγραφή του ερωτηματολογίου	148
4.7.2 Ημερολόγιο, σημειώσεις και συζητήσεις	152
4.7.3 Άτυπη παρατήρηση	153
4.7.4 Πώς πήραν οι μαθητές συνεντεύξεις	154
4.8 Μέθοδος στατιστικής ανάλυσης	155

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ: ΕΚΠΟΝΗΣΗ, ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Π.Π.Ε.

5.1 Εισαγωγή	161
5.2 Μάθημα Πρώτο: Εισαγωγικό	167
5.3 Μάθημα Δεύτερο: Απορρίμματα	172
5.4 Μάθημα Τρίτο: Φαινόμενο του θερμοκηπίου	177
5.5 Μάθημα Τέταρτο: Όξινη βροχή	183
5.6 Μάθημα Πέμπτο: Τρύπα του όζοντος	188
5.7 Μάθημα Έκτο: Επαναληπτικό	193
5.8 Μάθημα Έβδομο: Νερό	198
5.9 Μάθημα Όγδοο: Υγρότοποι	203
5.10 Μάθημα Ένατο: Δάσος	207
5.11 Μάθημα Δέκατο: Βιολογική Ποικιλότητα	213
5.12 Μάθημα Ενδέκατο: Αγροχημικά	219
5.13 Μάθημα Δωδέκατο: Απερήμωση	225
5.14 Μάθημα Δέκατο Τρίτο: Πηγές ενέργειας	229
5.15 Μάθημα Δέκατο Τέταρτο: Θαλάσσια ρύπανση	235
5.16 Μάθημα Δέκατο Πέμπτο: Το σύνδρομο του άρρωστου κτιρίου	240
5.17 Μάθημα Δέκατο Έκτο: Ηχορύπανση	244
5.18 Μάθημα Δέκατο Έβδομο: Κατανάλωση - Διατροφή	249
5.19 Μάθημα Δέκατο Όγδοο: Τουρισμός και περιβάλλον	255
5.20 Μάθημα Δέκατο Ένατο: Αυτοκίνητο και περιβάλλον	261
5.21 Μάθημα Εικοστό: Άσκηση δικαιωμάτων	265
5.22 Μάθημα Εικοστό Πρώτο: Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις	270
5.23 Μάθημα Εικοστό Δεύτερο: Ελεύθεροι χώροι	275
5.24 Μάθημα Εικοστό Τρίτο: Επαναληπτικό	281
5.25 Μάθημα Εικοστό Τέταρτο: Θεατρική παράσταση	288
5.26 Γενικά συμπεράσματα από την εκπόνηση και εφαρμογή του Π.Π.Ε.	292
5.27 Επίλογος	298

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ Π.Π.Ε.

6.1	Εισαγωγή	303
6.2	Συγκριτική μελέτη της Π.Ο. με την Ο.Ε. κατά την Α' φάση	303
6.2.1	Αναλυτική μελέτη αποτελεσμάτων της Π.Ο. κα τά την Α' φάση	303
6.2.2	Αναλυτική μελέτη αποτελεσμάτων της Ο.Ε. κατά την Α' φάση	307
6.2.3	Σύγκριση αποτελεσμάτων μεταξύ Π.Ο. και Ο.Ε. κατά την Α' φάση	311
6.3	Συγκριτική μελέτη της Π.Ο. με την Ο.Ε. κατά τη Β' φάση	311
6.3.1	Αναλυτική μελέτη αποτελεσμάτων της Π.Ο. κατά τη Β' φάση	312
6.3.2	Αναλυτική μελέτη αποτελεσμάτων της Ο.Ε. κατά τη Β' φάση	314
6.3.3	Σύγκριση αποτελεσμάτων μεταξύ Π.Ο. και Ο.Ε. κατά τη Β' φάση	314
6.4	Σύγκριση αποτελεσμάτων μεταξύ φάσεων Α' και Β' στην Π.Ο. και αντίστοιχη σύγκριση στην Ο.Ε.	315
6.4.1	Σύγκριση αποτελεσμάτων μεταξύ φάσεων Α' και Β' στην Π.Ο.	315
6.4.2	Σύγκριση αποτελεσμάτων μεταξύ φάσεων Α' και Β' στην Ο.Ε.	318
	Γενικά συμπεράσματα - Προτάσεις	318

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	323
---------------------------	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ερωτηματολόγιο	339
Παραμύθια ειδικά προσαρμοσμένα για την ενότητα μαθημάτων	351

Introductory Note to the Series <i>Creativity</i>	379
--	-----

Preface	383
----------------------	-----

Introduction (to the book)	387
---	-----

Abstract	395
-----------------------	-----